

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας*
Μάρτιος 2009

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικά. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

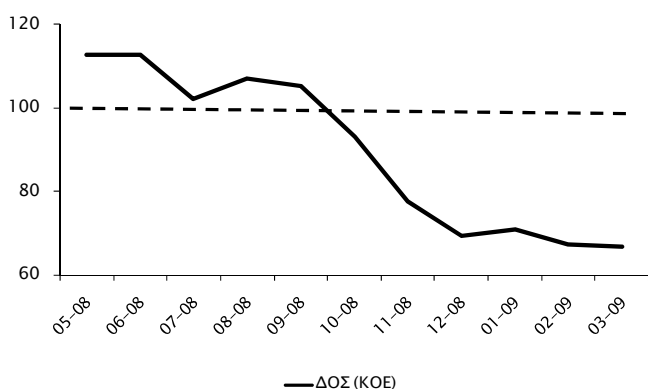
Το Μάρτιο το επιχειρηματικό κλίμα παραμένει στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα όπως και το Φεβρουάριο, με το Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας του ΚΟΕ να σημειώνει ελαφρά πτώση.

Το Μάρτιο, το οικονομικό κλίμα συνεχίζει να καταγράφεται δυσμενές, σε όλους τους τομείς, καθώς και μεταξύ καταναλωτών. Συγκριτικά με το Φεβρουάριο, παρουσιάζεται επιδείνωση στην οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων στις υπηρεσίες και στις πωλήσεις στο λιανικό εμπόριο. Στις κατασκευές η οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους μήνες, καθώς και οι προοπτικές για απασχόληση στον κλάδο συνεχίζουν να εξελίσσονται αρνητικά. Στη μεταποίηση η παραγωγή αλλά και οι τρέχουσες παραγγελίες σημειώνουν περαιτέρω πτώση σε σχέση με τον περασμένο μήνα. Οι καταναλωτές το Μάρτιο παρουσιάζονται πιο απαισιόδοξοι από ότι το Φεβρουάριο αναφορικά με την οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες και ειδικότερα την ανεργία. Παρ' όλα αυτά, το Μάρτιο διακρίνεται κάποια βελτίωση στις προσδοκίες σχετικά με τη ζήτηση και τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες, στις υπηρεσίες και στο λιανικό εμπόριο, αντίστοιχα.

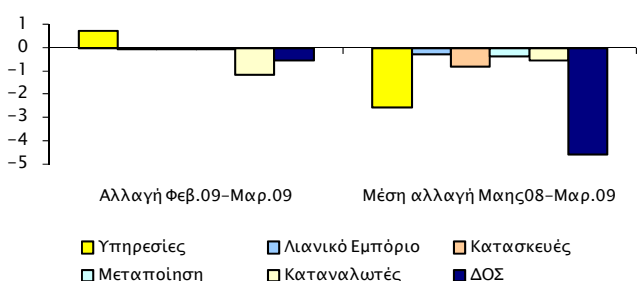
Το Μάρτιο 2009 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε ελαφρά πτώση της τάξης των 0,6 μονάδων σε σχέση με τον Φεβρουάριο. Ο ΔΟΣ το Μάρτιο υπολογίστηκε στις 66,7 μονάδες και αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή που έχει καταγράψει ο δείκτης ιστορικά (Διάγραμμα 1).² Τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (26 Φεβρουαρίου 2009) δείχνουν ότι η καθοδική πορεία του ΔΟΣ για την ΕΕ, που ξεκίνησε το 2008, συνεχίζεται και το 2009.³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας - ΚΟΕ

Η μικρή επιδείνωση που έχει καταγράψει ο ΔΟΣ το Μάρτιο οφείλεται κυρίως στην απαισιόδοξη στάση των καταναλωτών (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

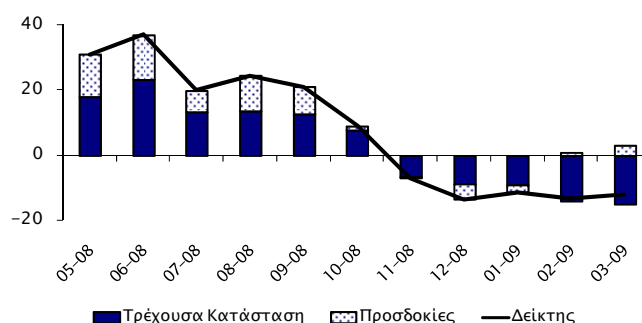

Η αρνητική πορεία του τομέα των υπηρεσιών τους τελευταίους 11 μήνες, ο οποίος έχει και το μεγαλύτερο βάρος στο δείκτη, συμβάλλει περισσότερο στην επιδείνωση του ΔΟΣ κατά τη διάρκεια της περιόδου Μαΐου 2008-Μαρτίου 2009 (Διάγραμμα 2).

Στον τομέα των υπηρεσιών, που πλέον αποτελεί σχεδόν το 80% του ΑΕΠ στην Κύπρο, το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε ελαφρά σε σύγκριση με το Φεβρουάριο, λόγω μικρής βελτίωσης των προσδοκιών (Διάγραμμα

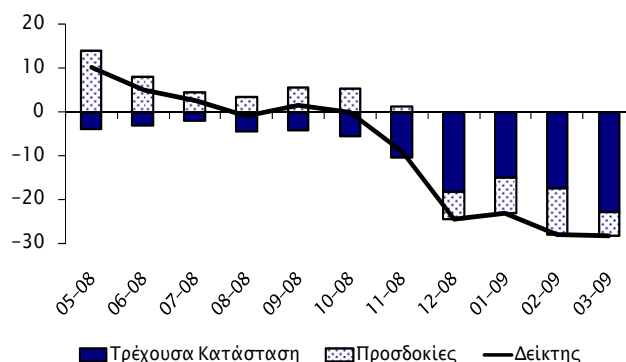
3). Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης το Μάρτιο παρουσιάζεται πιο δυσμενής σε σύγκριση με το Φεβρουάριο. Η ζήτηση τους τελευταίους τρεις μήνες παραμένει στα ίδια αρνητικά επίπεδα του προηγούμενου μήνα, όμως οι προοπτικές για τη ζήτηση τους επόμενους μήνες παρουσιάζονται θετικότερες σε σχέση με το Φεβρουάριο. Οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι τους τελευταίους μήνες η απασχόλησή τους βρίσκεται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα απ' ό,τι τους τελευταίους μήνες του 2008. Οι προοπτικές για απασχόληση στον τομέα φαίνεται να έχουν χειροτερεύσει ελαφρώς σε σχέση με τον περασμένο μήνα (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο λιανικό εμπόριο το επιχειρηματικό κλίμα συνεχίζει να καταγράφεται αρνητικό, με το δείκτη να σημειώνει, όπως και το Φεβρουάριο, τη χαμηλότερη τιμή των τελευταίων 11 μηνών (Διάγραμμα 4, Πίνακας 1). Το αρνητικό κλίμα οφείλεται σε χειροτέρευση της τρέχουσας κατάστασης, σε αντίθεση με τις προσδοκίες που παρουσιάζουν κάποια βελτίωση. Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα, οι επιχειρήσεις αναφέρονται σε σημαντική πτώση των πωλήσεων τους τελευταίους τρεις μήνες αλλά και σε βελτίωση των αναμενόμενων πωλήσεων τους επόμενους τρεις μήνες.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Τα τρέχοντα αποθέματα παραμένουν στα ίδια περίπου επίπεδα με το Φεβρουάριο, ενώ οι παραγγελίες προς

¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

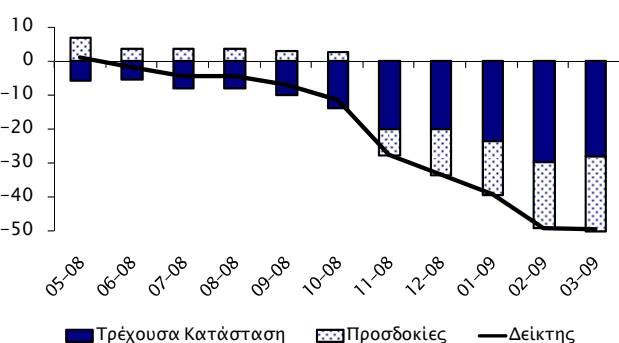
² Όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε αυτό το τεύχος περιλαμβάνουν εποχιακότητα (seasonally unadjusted).

³ Τα στοιχεία για τις χώρες της ΕΕ δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/db_indicators8650_en.htm.

τους προμηθευτές τους επόμενους μήνες αναμένεται να αυξηθούν σε σχέση με το Φεβρουάριο. Με βάση τα αποτελέσματα του Μαρτίου, οι επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στην απασχόληση και στις τιμές τους σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (Πίνακας 1).

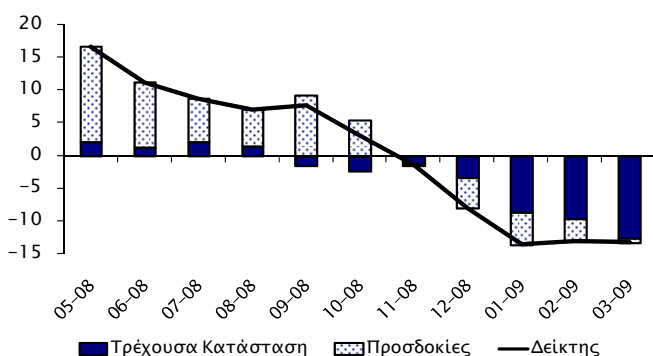
Στον τομέα των κατασκευών το επιχειρηματικό κλίμα παραμένει στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα του προηγούμενου μήνα, με την τρέχουσα κατάσταση να παρουσιάζει ελάχιστη βελτίωση και τις προσδοκίες να επιδεινώνονται, συγκριτικά με το Φεβρουάριο (Διάγραμμα 5, Πίνακας 1). Οι επιχειρήσεις αξιολόγησαν πιο αρνητικά τη δραστηριότητά τους Μάρτιο σε σχέση με τον Φεβρουάριο, καθώς και τις προοπτικές για απασχόληση στον τομέα τους επόμενους μήνες. Μικρή βελτίωση κατέγραψαν οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books). Όπως και τον προηγούμενο μήνα έτσι και το Μάρτιο, ένα σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων που ερωτήθηκε διαβλέπει μείωση των τιμών πώλησης τους επόμενους μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη μεταποίηση το επιχειρηματικό κλίμα παραμένει στο ίδιο επίπεδο με τον προηγούμενο μήνα, με επιδείνωση στην τρέχουσα κατάσταση και βελτίωση στις προσδοκίες (Διάγραμμα 6).

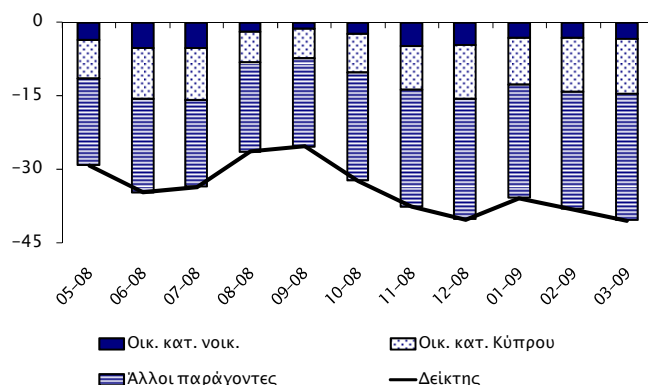
Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Οι επιχειρήσεις, σε σχέση με το Φεβρουάριο, δηλώνουν μειωμένη παραγωγή τους τελευταίους μήνες αλλά και μειωμένες παραγγελίες. Το Μάρτιο οι παραγγελίες για εξαγωγές, καθώς και η αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους μήνες παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με τον περασμένο μήνα. Το Μάρτιο οι επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο, στην παραγωγή και στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Οι καταναλωτές παρουσιάζονται περίπου το ίδιο απαισιόδοξοι όπως και το Φεβρουάριο. Η εκτίμησή τους για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους ερχόμενους 12 μήνες παραμένει στα ίδια αρνητικά επίπεδα με τον περασμένο μήνα. Σε σύγκριση με το Φεβρουάριο, οι καταναλωτές παρουσιάζονται λιγότερο απαισιόδοξοι για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες, αλλά κάπως πιο απαισιόδοξοι για την κατάσταση επόμενους 12 μήνες (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Οι καταναλωτές αναμένουν περαιτέρω αύξηση της ανεργίας τους επόμενους μήνες. Όπως το Φεβρουάριο, έτσι και το Μάρτιο, η έρευνα συνεχίζει να αντικατοπτρίζει την άποψη των καταναλωτών σχετικά με την ακαταλληλότητα της συγκεκριμένης χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών υποχώρησε ελαφρά το Μάρτιο σε σχέση με το Φεβρουάριο, συνεχίζοντας την καθοδική πορεία των τελευταίων μηνών. Το οικονομικό κλίμα συνεχίζει να παραμένει αρνητικό σε όλους τους τομείς, καθώς και μεταξύ καταναλωτών, ενώ οι δείκτες του λιανικού εμπορίου και των κατασκευών έφτασαν στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 11 μηνών. Παρ' όλα αυτά, το Μάρτιο παρατηρείται κάποια βελτίωση στις προσδοκίες στους τομείς των υπηρεσιών και του λιανικού εμπορίου.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2008								2009		
	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ											
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	31	37	20	24	21	9	-7	-13	-11	-13	-12
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	20	28	18	18	17	11	-13	-14	-15	-22	-25
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	34	42	22	23	20	12	-6	-12	-13	-20	-20
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	39	41	20	32	25	4	-2	-14	-6	2	9
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	29	27	24	22	9	15	3	-1	-10	-12	-9
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	32	29	24	11	14	5	5	-5	-2	0	-2
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	28	26	33	21	2	11	6	17	5	-7	-2
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ											
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	10	5	3	-1	2	0	-9	-24	-23	-28	-28
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	10	8	8	4	-1	0	-14	-29	-22	-33	-48
Τρέχοντα αποθέματα ³	21	16	14	17	11	16	17	25	23	19	20
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	42	24	14	10	17	16	4	-18	-24	-32	-16
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	6	3	-6	-6	0	-3	-20	-36	-38	-41	-33
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	14	10	7	7	7	3	-5	-4	-7	-8	-9
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	20	22	18	17	10	12	3	-7	-12	-3	-6
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ											
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	1	-2	-4	-4	-7	-11	-28	-34	-39	-49	-50
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-24	-27	-27	-24	-24	-27	-41	-43	-48	-58	-61
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-11	-11	-16	-16	-20	-28	-40	-40	-47	-59	-56
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	13	7	7	7	6	5	-15	-27	-31	-39	-43
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-9	-11	-9	-9	-14	-21	-25	-31	-28	-43	-38
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ											
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	17	11	9	7	8	3	-2	-8	-14	-13	-13
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	27	25	29	40	18	12	-2	-8	-21	-40	-46
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	1	-5	-1	0	-8	-6	-13	-13	-21	-29	-34
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-24	-38	-19	-41	-38	-34	-64	-41	-64	-60	-67
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-5	-9	-7	-4	-3	1	-9	-3	5	0	3
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	44	30	20	17	28	16	-1	-14	-15	-10	-2
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	13	8	14	7	11	8	-4	-6	-17	-13	-19
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	33	25	29	22	16	4	-6	-2	-1	-9	4
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ											
Δείκτης ²	-29	-35	-34	-26	-25	-32	-38	-40	-36	-38	-40
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-19	-25	-25	-16	-20	-22	-27	-19	-17	-18	-18
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-14	-21	-21	-8	-5	-9	-19	-18	-13	-13	-14
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-35	-48	-52	-45	-46	-42	-44	-42	-37	-44	-40
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-32	-41	-42	-25	-24	-32	-36	-44	-38	-44	-45
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	61	68	68	70	67	67	63	57	47	42	39
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	50	46	49	21	23	14	13	8	-4	0	-2
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	29	33	33	33	30	38	47	55	53	61	65
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-19	-34	-31	-40	-35	-46	-55	-51	-43	-48	-43
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-4	-2	-8	-3	-6	-10	-26	-28	-33	-40	-40
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-6	-13	-6	-1	-8	-21	-16	-1	-2	4	-6
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-42	-44	-38	-40	-42	-50	-48	-44	-40	-34	-38

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία περιλαμβάνουν εποχιακότητα (seasonally unadjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.